

Meningsfull reglering av partipolitiska donationer från utlandet

Idag är det med få undantag tillåtet för vilken person, vilket bolag eller vilken statsmakt som helst, oavsett var i världen de befinner sig, att utöva inflytande över vår demokrati genom att skänka obegränsade mängder pengar till svenska politiska partier. Naturligtvis ska de som bor utomlands men ändå är röstberättigade i Sverige ha rätt att ge donationer till svenska politiska partier. Men riskerna för vår demokrati av att vi tillåter icke-röstberättigade enskilda och andra aktörer som saknar en verklig anknytning till Sverige att finansiera våra politiska partier och deras valkampanjer är uppenbara.

Det är ingen hemlighet att auktoritära statsmakter som Ryssland har gjort insatser för att snedvrیدا valresultat i bl.a. USA, medan utredningar kring finansieringen av Brexit-rörelsen har uppenbarat en marknad där bolag erbjuder dem som har råd tekniska, strategiska och psykologiska insatser för att manipulera val och folkomröstningar utomlands. Det vore naivt att tro att liknande aktörer aldrig skulle försöka utöva ett ännu mer direkt inflytande över svensk demokrati genom att finansiera landets politiska partier när det är tillåtet.

Vår reglering av partipolitiska donationer från utlandet idag är otillräcklig. I vissa situationer kriminaliserar brottsbalken ”tagande av utländskt understöd” i form av pengar eller annan egendom från främmande makter eller från andra i utlandet som ”handlar för att gå främmande makt tillhanda”. Men det gäller endast om mottagaren tar emot stödet med syftet att ”påverka den allmänna meningen i en fråga som gäller någon av grunderna för rikets statskick eller i någon angelägenhet som har betydelse för rikets säkerhet och som det ankommer på riksdagen eller regeringen att besluta om.”

I praktiken kan det vara extremt svårt att bevisa bortom allt rimligt tvivel att mottagare eller icke-statliga donatorer från utlandet haft de specificerade avsikterna. Och de mycket snäva rekvisiten lämnar för både icke-statliga och statliga utländska aktörer omfattande möjligheter att lagligt finansiera våra partier och påverka svensk politik ändå. Utöver detta består vår enda reglering av utländska partipolitiska donationer idag av en förhållandevis ny skyldighet för mottagande partier att i vissa fall redovisa det mottagna beloppet och/eller vilken som donerat det. Men skyldigheten att redovisa t.ex. donationer mottagna inför allmänna val uppstår först året efter valet i fråga ägt rum. Denna tillsynsmekanism, vars enda verkan är att utan påföljd offentliggöra skadan efter den redan har gjorts, är tandlös.

Under 2020 och 2021 genomför regeringen en nationell kraftsamling "Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati", vars uttalade syfte är att säkerställa en levande och uthållig demokrati för framtiden. Nu när vårt parti leder regeringen har Socialdemokraterna ett särskilt ansvar att samtidigt säkerställa att spelreglerna för vår demokrati upprätthåller ett meningsfullt skydd för demokratins grundsatser.

Yrkanden:

1. Socialdemokraterna ska verka för ett förbud mot att svenska politiska partier tar emot donationer från utlandet.
2. Socialdemokraterna ska verka för skärpt tillsyn över svenska politiska partiers mottagande av utländska donationer.

Motionär(er): Mälarhöjden-Axelsbergs S-förening